

Публічне управління національною безпекою України.

Законодавчу основу забезпечення національної безпеки становлять Конституція України, закони України, укази Президента України, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, інші нормативно-правові акти державних органів влади та управління, прийняті в межах їх компетенції в даній сфері; міжнародні договори та угоди, укладені або визнані України. Для безпосереднього виконання функцій забезпечення національної безпеки в системі виконавчої влади створюються і діють сили і засоби забезпечення національної безпеки, до яких входять: а) Збройні сили України; Служба безпеки України; Внутрішні війська, органи і підрозділи Міністерства внутрішніх справ України; Прикордонні війська України; військові підрозділи Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справі захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи та інші військові формування, створені відповідно до Конституції України, які виконують свої функції в даній сфері згідно з чинним законодавством; б) органи, що забезпечують безпечне ведення робіт у промисловості, енергетиці, на транспорті і в сільському господарстві; служби забезпечення безпеки засобів зв'язку та інформації; митні служби; природоохоронні служби; органи охорони здоров'я населення та інші державні органи забезпечення безпеки, які діють відповідно до законодавства України. Способи забезпечення національної безпеки це - комплекс державних, організаційно-правових і спеціальних заходів, застосування яких входить до компетенції державних органів влади загальної та спеціальної компетенції. Всі засоби забезпечення національної безпеки можуть бути розділені на матеріальні і духовні; насильницькі і ненасильницькі; військові та невійськові. Державним правоохоронним органом спеціального призначення, який забезпечує державну безпеку України, є Комітет Служби безпеки України. В основу діяльності Служби безпеки України закладені такі принципи: - Законність; - Повага до прав і достоїнств особистості; - Позапартійність; - Відповідальність перед народом України. В оперативно-службовій діяльності Служба безпеки України дотримується

принципів об'єднання єдиноначальності і колегіальності, гласності і конспірації. Загальне керівництво діяльністю органів Служби безпеки України здійснюють Президент України та Кабінет Міністрів України. Згідно ст. 31 Закону України «Про Службу безпеки України» Верховній Раді України доручений постійний контроль за діяльністю Служби безпеки України, дотриманням нею законодавства, і здійснюється Комісією Верховної Ради України з питань оборони і державної безпеки. Голова Служби безпеки України регулярно інформує Верховну Раду України, Президію Верховної Ради України та Комісію Верховної Ради України з питань оборони і державної безпеки про діяльність Служби безпеки України, станів державної безпеки, дотримання чинного законодавства, забезпечення прав і свобод людини і щорічно подає Верховній Раді України звіт про діяльність Служби безпеки України. Кабінет Міністрів України здійснює і контролює реалізацію конкретних заходів щодо національної безпеки органами державних служб спеціальної компетенції. Важливі функції контролю покладені ст. 32 Закону України «Про Службу безпеки України» на Президента України і уповноважені ним державні органи. Постійний контроль за дотриманням конституційних прав громадян і законодавства в оперативно-розшуковій діяльності органів і підрозділів Служби безпеки України, а також контроль за відповідністю виданих Службою безпекою України положень, наказів, розпоряджень, інструкцій і вказівок - Конституції і законам України здійснюють спеціально призначені Президентом України посадові особи. Указом Президента України від 22 жовтня 1998 «Про контроль за діяльністю Служби безпеки України» затверджені засади здійснення контролю у сфері безпеки. Основна увага приділяється заходам, спрямованим на посилення контролю, втілення нових форм його здійснення. Введена спеціальна посада - Уповноважений з питань контролю за діяльністю Служби безпеки України, який призначається Президентом України і йому підпорядковується. Згідно з указом уповноваженому надаються широкі права у сфері контролю за діяльністю Служби безпеки України. Вищий нагляд за додержанням і застосуванням законів Службою безпеки України здійснює Генеральний прокурор України та уповноважені ним прокурори. Безпосередне

керівництво всією діяльністю Служби безпеки України, її Центральним управлінням здійснює голова Служби безпеки України. Він несе персональну відповідальність за виконання завдань, покладених на Службу безпеки України. Його призначає на посаду Верховна Рада України за поданням Президента України. Голова Служби безпеки України має заступників, які за його поданням призначаються Президентом України. Для вирішення основних напрямів і проблемних питань оперативно- службової діяльності та роботи з кадрами в Службі безпеки України створюються колегії. Члени колегії призначаються Президентом України за пропозицією голови Служби безпеки України та згоди Верховної Ради України. Члени колегії зобов'язані вийти з складу членів будь-яких партій, рухів та ін. Громадських об'єднань, які мають перед собою політичні цілі. Згідно Закону України «Про Службу безпеки України» від 25 березня 1992 р, органи Служби безпеки України становлять собою цілісну централізовану систему, яку складають: - Центральне управління Служби безпеки України; - Регіональні органи Служби безпеки України; - Служба безпеки Автономної Республіки Крим; - Органи військової контррозвідки; - Військові формування; - Навчальні, науково-дослідні та інші установи Служби безпеки України. До регіональним органам служби безпеки України належать: - Обласні управління СБУ; - Міжрайонні, районні, місцеві підрозділи, розташування і територіальна компетенція яких можуть не збігатися з адміністративно-територіальним поділом України. Організаційна структура Служби безпеки України визначається Президентом України. Центральне управління Служби безпеки України відповідає за стан державної безпеки, координує і контролює діяльність інших органів Служби безпеки України. До його складу входять: - Апарат голови Служби безпеки України; - Функціональні підрозділи: розвідки, контррозвідки, військової контррозвідки, захисту національної державності, боротьби з корупцією та організованою злочинною діяльністю, інформаційно-аналітичний, оперативно-технічний, оперативного документування, слідчого, урядового зв'язку, по роботі з особовим складом, адміністративно-господарський, фінансовий, військово-медичний та інші, згідно з організаційною структурою Служби безпеки

України. Центральне управління Служби безпеки України видає положення, накази, розпорядження, інструкції, дає вказівки, обов'язкові для виконання у системі Служби безпеки України. Зазначені акти не підлягають виконанню, якщо в них встановлюються не передбачені законодавством додаткові повноваження органів і співробітників Служби безпеки України або антиконституційні обмеження прав та свобод громадян. В межах своєї компетенції Центральне управління Служби безпеки України вносить Президенту України пропозиції про видання актів з питань збереження державної таємниці, обов'язкової для виконання органами державного управління, підприємствами, установами, організаціями та громадянами. В інтересах державної безпеки органи і підрозділи Служби безпеки України можуть утворюватися на окремих державних стратегічних об'єктах і територіях, у військових формуваннях. Органи військової контррозвідки створюються для контррозвідувального забезпечення Збройних сил України, Прикордонних військ України та інших військових формувань, дислокованих на території України. Начальники підрозділів Центрального управління Служби безпеки України - розвідки, контррозвідки, військової контррозвідки, захисту національної державності, боротьби з корупцією та організованою злочинною діяльністю, інформаційно-аналітичного, оперативно-технічного, оперативного документування, слідчого, урядового зв'язку, роботи з особовим складом, а також начальники регіональних органів - обласних управлінь Служби безпеки України призначаються Президентом України за поданням голови Служби безпеки України. У своїй оперативно-службовій діяльності регіональні органи Служби безпеки України не залежать від органів місцевої державної адміністрації та місцевого самоврядування, посадових осіб, партій і рухів. У своєму розпорядженні органи Служби безпеки України мають навчальні заклади, науково-дослідні, експертні і військово-медичні установи та підрозділи, центри спеціальної підготовки, а також підрозділи спеціального призначення. Діяльність Служби безпеки України здійснюється на основі дотримання прав і свобод людини. Органи і співробітники Служби безпеки України повинні поважати гідність людини і виявляти до неї гуманне

ставлення, не допускати розголошення відомостей про особисте життя людини. У виняткових випадках, з метою припинення та розкриття державних злочинів, окремі права та свободи особи можуть бути тимчасово обмежені у порядку і межах, визначених Конституцією та законами України. На вимогу громадян України у місячний строк Служба безпеки України зобов'язана дати їм письмові пояснення з приводу обмеження їх прав чи свобод. Громадськість України через засоби масової інформації та в інших формах у визначеному законодавством порядку інформується про діяльність Служби безпеки України. Не підлягають розголошенню відомості, що становлять державну, військову, службову і комерційну таємницю, а також інформація конфіденційного характеру, розголошення якої може завдати шкоди національній безпеці України, честі і гідності особи або порушити її законні права, крім випадків, передбачених законодавством в інтересах правосуддя.